



# PROSTORNI PLANovi 2.0

## NOVA LOGIKA RAZVOJA PROSTORA

Tamara Mihinjač Pleše  
Udruga hrvatskih urbanista  
Konferencija Budućnost gradnje 2026

# Novi razvojni ciklus i pritisak na prostor

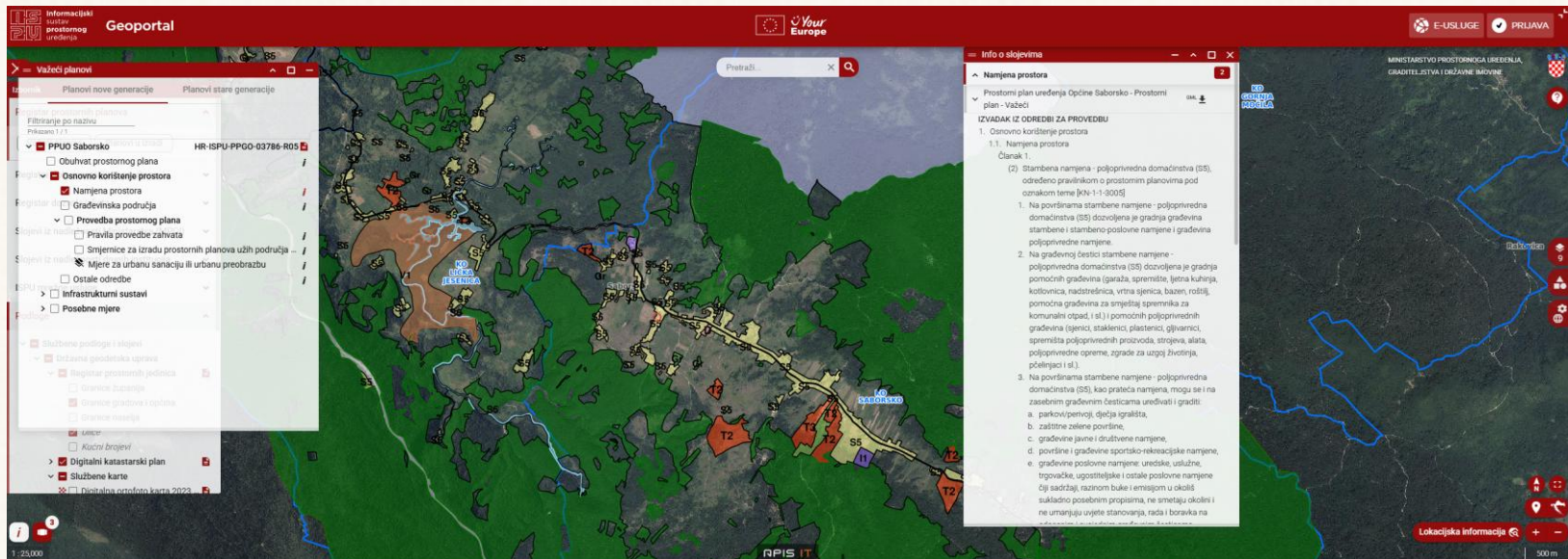
- Pitanje „digitalizacije” prostornog planiranja i stvarne uloge ePlanova u novom razvojnem ciklusu
- Od cijelog sektora graditeljstva se očekuje da bude istovremeno brže i održivo i financijski izvedivo
- Sve veći pritisak investicija otvara pitanje kvalitete upravljanja prostorom

# Zašto govorimo o “Planovima 2.0”?

- Pravilnik o prostornim planovima (NN 152/2023)
- Ključno pitanje nije samo jesmo li stvarno digitalizirali sustav; nego jesmo li unaprijedili upravljanje prostorom?

# Što bi trebao donijeti ePlan?

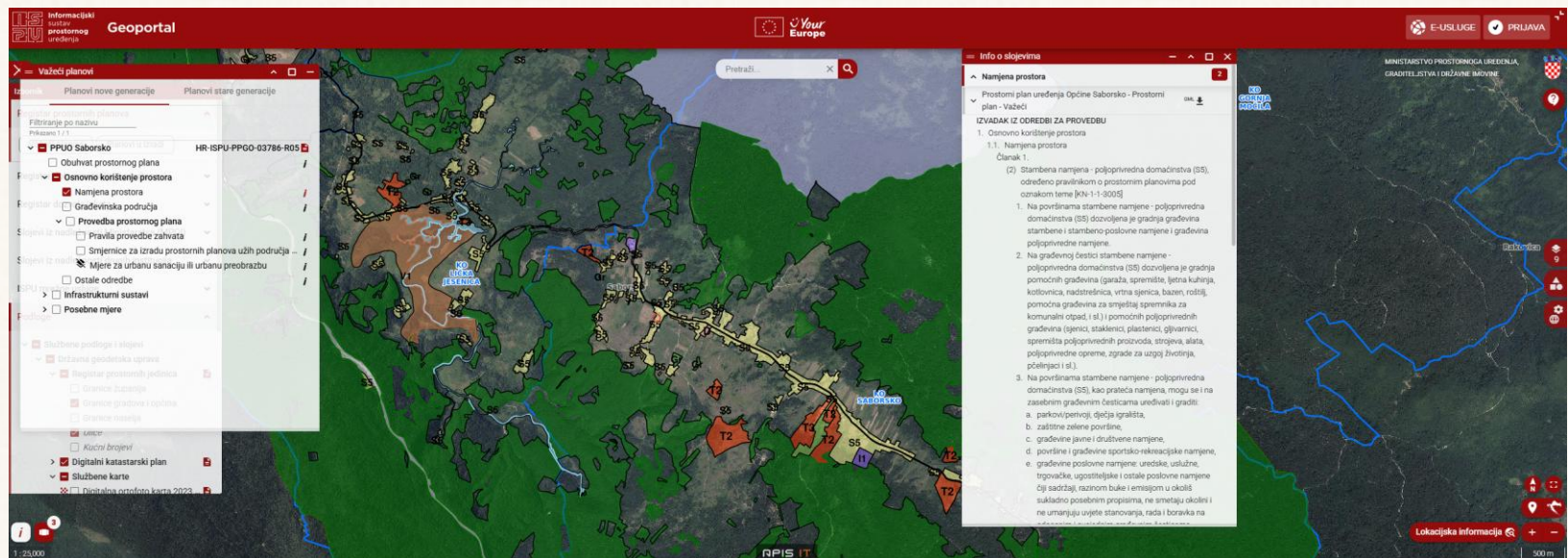
- Lakši pristup podacima i bolju koordinacija sustava (sve se nalazi na jednoj zajedničko platformi ISPU)
- Mogućnost preciznijeg praćenja prostornih promjena
- Potrebu za standardizacijom i kvalitetnijim bazama podataka
- Jasnije i jednoznačne planske odredbe



# Što bi trebao donijeti ePlan?

ALI:

- Digitalizacija ne smije svesti planiranje na tehničku proceduru
- Prostor nije samo skup podataka nego javni interes
- Urbanističko planiranje mora ostati alat razvoja zajednice



# Dosadašnji problemi u provedbi prostornih planova

- Neusklađenost prostornih planova i stvarnog stanja na terenu
- Nepotpune ili neažurne baze podataka / infrastruktura
- Nedovoljna povezanost planiranja prometnog i komunalnog sustava te sadržaja javne i društvene namjene s prostornim širenjem gradova/ širenjem građevinskih područja
- Česte izmjene prostornih planova zbog parcijalnih interesa
- Dovodi do toga da planovi često ne prate realne razvojne kapacitete prostora

# Digitalizacija nije isto što i reforma sustava

- Možemo digitalizirati procedure, ali ako su procedure i dalje složene, nepovezane i različito interpretirane – problemi ostaju isti.
- Možemo imati digitalne planove, ali ako podaci nisu kvalitetni, ažurni i međusobno usklađeni – sustav neće biti učinkovit.
- Možemo imati moderne platforme, ali ako javna uprava nema dovoljno stručnih kapaciteta za njihovo korištenje i održavanje – stvarni rezultati izostaju.

I upravo tu danas vidimo najveće izazove provedbe.

# Zašto projekti i dalje zapinju?

- Digitalizacija nije uklonila složenost sustava
- Postupci su nisu kraći, a operativno su često i sporiji
- Nedostatak koordinacije između svih sudionika ostaje ključan problem
- Različita tumačenja planskih odredbi stvaraju pravnu nesigurnost
- Investitori očekuju brzinu, a sustav i dalje funkcionira fragmentirano
- Nedostatak urbanista kao i stručnog kadra u gradovima i općinama
- Digitalni alati uvedeni bez dovoljne edukacije korisnika
- Velik broj procedura uz ograničene administrativne kapacitete

# Najčešće pogreške u praksi

- Tumačenje digitalizacije kao zamjene za planiranje
- Svođenje planiranja prostora na administrativni proces, najviše vremena se potroši na proceduru a najmanje na stvarno planiranje što bi trebao biti fokus
- Nepotpuni podaci
- Različita lokalna praksa i različito tumačenje odredbi
- Urbanistička struka je uključena u procese prostornog planiranja prekasno;

prednost novog Zakona: izrada stručnih podloga prije pokretanja postupka izrade Plana

# Nova uloga urbanista

- Urbanistička struka danas mora imati puno aktivniju ulogu, a urbanizam ponovno mora postati i strateška disciplina u smislu šireg konteksta planiranja:

Urbanist mora biti prihvaćen kao moderator između javnog interesa, investicijskih pritisaka, podataka i razvojnih politika

- Digitalni sustav daje uvid u podatke o prostoru i omogućuje njihovo pregled na jednom mjestu, ali ne može zamijeniti stručnu prosudbu niti odgovoriti na pitanje kakav prostor želimo i možemo stvarati (sukladno zakonskim propisima).

# EU fondovi i održivi razvoj prostora

- Posebno je važno naglasiti i povezanost prostornih planova s EU fondovima i održivim razvojem i zaštitom okoliša
- EU financiranje sve više prati kriterije održivosti prostora
  - Zelena infrastruktura
  - Provedba SPUO I OSPUO
  - Brownfield regeneracija postaje važnija od nekontroliranog širenja
- Kvalitetni prostorni planovi povećavaju spremnost projekata
- Digitalni podaci omogućuju lakše dokazivanje usklađenosti

# Zaključak

- ePlanovi su važan korak naprijed, s velikim potencijalom daljnjeg razvoja, ali još nisu ostvarili svoj cilj:
  - transparentnost
  - brža provedba
- Digitalizacija bez reforme procesa i jačanja kapaciteta ima ograničen učinak
- Najveći izazov ostaje provedba prostornih planova u stvarnom prostoru (nisu se riješili problemi koje smo imali prije)
- Urbanistička struka mora postati moderator između javnog i privatnog interesa s fokusom na kvalitetu prostora
- Tehnologija može pomoći – ali ne može zamijeniti odgovorno planiranje

# Zašto je potrebno da ePlanovi zažive?

- Formiranje kvalitetne i ažurne baze prostornih podataka / polazišta za kvalitetno planiranje
- Unificirani standardi za planske odredbe
- Shvaćanje digitalizacije kao alata za kvalitetnije upravljanje prostorom

## VAŽNO:

- Digitalni sustavi ne mogu sami odgovoriti na pitanja kvalitete prostora
- Nužno je strateško promišljanje razvoja gradova i naselja:  
Urbanizam mora (p)ostati alat dugoročnog upravljanja razvojem

# Hvala!

Udruga hrvatskih urbanista

Tamara Mihinjač Pleše, predsjednica

[tamara@uih.hr](mailto:tamara@uih.hr)

<https://uhu.hr/>